Anne ve baba hakkı
Gönderen Kadir Hatipoglu - Eylül 01 2022 03:00:00

Allah'ın insanlardan korunmasını istediği beş kutsal şeyden biri de, neslin devamıdır.

Neslin devamını Allah (c.c.), canlıların kabiliyet ve yapılarına göre belli kanunlara bağlamıştır. Neslini devam ettirebilmek için en büyük zorluklarla karşılaşan canlı da insanoğludur. İnsan, canlıların en güçlüsü olmasına rağmen, doğduğu anda en zayıf olanların başında gelir.

         Bazı hayvan yavruları doğumdan hemen sonra, bir kısmı da kısa bir zaman sonra ayağa kalkabildiği,

ihtiyaçlarını gidermeye başlayabildiği hâlde insanoğlu ancak, doğumundan yıllar sonra bu seviyeye gelebilir.

       Neslin devam edebilmesi için bütün bu zorlukları çeken ana babalardır. Anne, yavrusunu dokuz ay karnında taşır, hamilelik süresince pek çok güçlükle karşılaşır, hayatî tehlikeleri de göze alarak çocuğunu doğurur. Hiç bir şeye gücü yetmeyen bebeğini büyütmek için,uykusundan, istirahatinden, sıhhatinden feragat eder. Nitekim Cenâb-ı Allah şöyle buyurur:

وَوَصَّيْنَا
اْلاِنْسَانَ
بِوَالِدَيْهِ حَمَلَتْهُ
اُمُّهُ
وَهْنًا
عَلَى وَهْنٍ
وَفِصَالُهُ
فِى
عَامَيْنِ
اَنِ اشْكُرْ
لِى
وَلِوَالِدَيْكَ اِلَىَّ
الْمَصِيرُ

       "Biz, insana, ana-babasına iyilikte bulunmayı tavsiye ettik. Özellikle de anasını tasviye ederiz ki, o, kat kat zaafa düşerek ona hamile kalmış, emzirmesi de tam iki sene sürmüştür. Binaenaleyh; bana ve ana-babana şükret. " (Lokman, 31/14).

      Aile ve çocuğun ihtiyaçlarını temin etmek için baba yılmadan, usanmadan çalışır, yemez yedirir, giymez giydirir. Çocuğun bir yeri ağrısa, onlar daha fazla rahatsız olurlar. Çocuklarının rahatını kendi rahatlarına tercih ederler. Bu zahmetli meşgale, değişik safha ve şekillerde olmak üzere yirmi otuz yıl devam eder. Hatta, ana-babanın çocuğuna gösterdikleri ilgi hayat boyu sürer gider.

Allah'ın, ana-baba ve çocuklar arasında yarattığı sevgi ve saygıdan kaynaklanan işte bu hak-görev ilişkisi, insan neslinin yozlaşmadan, sıhhatli ve sağlam bir şekilde devam edebilmesinin ve vazgeçilmez bir şartıdır.

Ana-babanın çocuklar üzerindeki haklarını şöyle sıralayabiliriz:

1. İtaat (saygı): Çocukların ana-babalarına karşı en önemli görevleri onlara itaat etmek, yapılması haram olmayan isteklerini yerine getirmektir.

وَوَصَّيْنَا
اْلاِنْسَانَ
بِوَالِدَيْهِ حُسْنًا
وَاِنْ
جَاهَدَاكَ
 لِتُشْرِكَ
بِى مَا
لَيْسَ لَكَ
بِهِ عِلْمٌ
فَلاَ
تُطِعْهُمَا
اِلَىَّ
مَرْجِعُكُمْ
فَاُنَبِّئُكُمْ بِمَا
كُنْتُمْ
تَعْمَلُونَ

       Cenâb-ı Allah şöyle buyurur: "Biz insana, ana-babasına iyilik yapmasını tavsiye ettik. Bununla beraber, hakkında bilgi sahibi olmadığın (ilah tanımadığın) bir şeyi bana ortak koşman için sana emrederlerse,

artık onlara bu hususta itaat etme." (el- Ankebût, 29/8)

Bu ayet ashabtan Sa'd b. Ebi Vakkâs hakkında nazil olmuştur.

       Hz. Sa'd olayı şöyle anlatmaktadır: "Ben anneme hürmet ve itaat eden bir çocuktum, Müslüman olunca annem bana:

-Sa'd! bu yaptığın nedir? Ya sen bu yeni dinini bırakırsın yahut da ben yemem içmem ve sonunda ölürüm. Sen de benim yüzümden; "anasının katili!" diye ayıplanırsın, dedi.

Ben; "Anneciğim böyle yapma. İyi bil ki, ben bu dini bırakmam!" dedim. Ve iki gün iki gece bekledim.

      Kadın ne yedi, ne içti. Bunun üzerine:

"-Vallahi anne, iyi bil ki, senin yüz canın olsa da bunlar birer birer çıksa, ben bu

dinimi yine bırakmam.
Artık ister ye, ister yeme" dedim. Bu azmimi görünce annem bu direnmesinden vazgeçti.
Bunun üzerine yukarıdaki ayet-i kerîme nazil oldu. (Tecrîd-i Sarîh Tercümesi, XII, 121) .
         Peygamber Efendimiz de bir hadislerinde: "Allah size, annelerinize itaatsizliği... Haram kıldı." (Buhârî, Edeb, 4).
      Yukarıda zikredilen ayet ve hadislerden de anlaşılacağı gibi ana-babaların istek ve arzularını yerine getirmek, onlara karşı çıkmamak Allah'ın emridir.
Ancak, ana-baba çocuğundan Allah'a karşı gelmesini, O'nu inkâr etmesini, farz kıldığı bir şeyi yapmamasını,
haram kıldığı şeyleri yapmasını emrederse; onların bu istekleri yerine getirilmez.
Çünkü Allah'a isyan olan hususta, ana-baba da olsa, insanlara itaat edilmez.
2. Ana-babaya iyi davranmak. Allah'u Teâlâ Kur'an-ı Kerîm'de, insanın kimlere karşı görevleri olduğunu sıralarken şöyle buyurur:
وَقَضَى
رَبُّكَ
اَلاَّ
تَعْبُدُوا
اِلاَّ
اِيَّاهُ
وَبِالْوَالِدَيْنِ
اِحْسَانًا
اِمَّا
يَبْلُغَنَّ
عِنْدَكَ
الْكِبَرَ
اَحَدُهُمَا
اَوْ
كِلاَهُمَا
فَلاَ تَقُلْ
لَهُمَا
اُفٍّ وَلاَ
تَنْهَرْهُمَا وَقُلْ
لَهُمَا
قَوْلاً
كَرِيمًا
       "Yüce Rabb'ın şöyle emretti; Yalnız Allah'a ibadet edeceksiniz, ana-babalarınıza iyilik yapacaksınız. Şayet bunlardan biri veya her ikisi senin yanında ihtiyarlarsa sakın onlara "öf " dahi deme, yüzlerine bağırma, onlara tatlı söz söyle. Onlara, merhamet belirtisi olarak tevazu kanadını aç da,"Ya Rab, küçüklüğümde bana şefkat gösterdikleri gibi, sen de onlara merhamet et" de "(el-isrâ, 17/23-24)
ـ1ـ عن أبى
هريرة رضى
اللّه عنه قال:

]جَاءََ
رَجُلٌ فقالَ
يَا رَسُولُ
اللّهِ: مَنْ
أحقُّ
النّاسِ
بِحُسنِ
صحابتِى؟ قال
أمُّكَ، قال
ثم من؟ قال
أمك، قال ثمّ
من؟ قال
أُمُّكَ قالَ
ثُّمَّ مَنْ ؟
قالَ اَبُوكَ[.
أخرجه
الشيخان.وفي
أخرى: قال
أمّكَ ثمّ
أمّكَ ثمّ
أباكَ ثمّ
أدناكَ
أدنَاكَ،
هذَا
لفظهُما.وزاد
مسلم: فقال
نعمْ وأبيكَ
لتنبأنّ
      Peygamber Efendimiz de "kime iyilik yapayım?" diye üç defa soran bir sahabiye,üç defasında da, "annene" cevabını verdikten sonra dördüncü soruda, babasına iyilik yapması gerektiğini söylemiştir. (Buhârî, Edeb, 2; Müslim, Birr, 1).
      Ana-baba, çocuklarına yeteri kadar iyilik yapmamış olsalar, hatta bazı zararları dokunmuş olsa da,
çocuklar, onlara yine de iyi davranmak mecburiyetindedir. Çünkü insanlar yaşlandıkça çocuklaşır.
Çocukluğumuzdaki yanlış ve zararlı davranışlarımızı güler yüzle karşılayanlar bize muhtaç duruma gelince onlara,bize yaptıkları gibi iyi davranmamız aynı zamanda bir şükran borcudur.
3. Maddî ihtiyaçlarını gidermek. Yaşlanıp kendi ihtiyaçlarını temin edemez hâle gelince ana-babaların bütün ihtiyaçlarını temin etmek çocukların görevidir. Bu görev sadece ahlâkı olmayıp, hukuken de vardır. Bu görevini yerine getirmeyen kimse İslâmî yönetim tarafından buna zorlanır. Allah bu görevi evlâtlara yüklemektedir:
يَسْئَلُونَكَ مَاذَا
يُنْفِقُونَ
قُلْ مَآ

اَنْفَقْتُمْ مِنْ خَيْرٍ فَلِلْوَالِدَيْنِ وَاْلاَقْرَبِينَ وَالْيَتَامَى وَالْمَسَاكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَاِنَّ اللهَ بِهِ عَلِيمٌ "Ey Peygamber! Sana ne sarf edeceklerini soruyorlar. De ki, sarfedeceğiniz mal ana-baba, akrabalar, yetimler, düşkünler ve yolcular içindir. Yaptığınız her iyiliği Allah bilir. " (el-Bakara, 2/215).

Ashab-ı Kirâm'dan Ebu'd-Derdâ Hz. Peygamber'in (s.a.s.) kendisine dokuz önemli şey tavsiye ettiğini,

bunlardan birinin de; ana-baba da dahil olmak üzere aile fertlerinin ihtiyaçlarını karşılamak olduğunu belirtir. (Buhârî, el-Edebü'l-Müfred, 9)

       Yine Peygamberimiz, cihada katılmak isteyen bir sahabiyi, ihtiyaçlarından dolayı, ana-babasının yanına göndermiştir. (Buhârî, el-Edebu'l-Müfred, 9).

4. Saygısızlık etmemek. İslâm ümmetinin prensibi büyüklere saygı, küçüklere sevgidir. Saygıya en lâyık olanlar, saygıda kusur etmeyi dahi aklımızdan geçirmememiz gerekenler de ana-babalarımızdır.

Bir gün Peygamberimiz (s.a.s.) ashabına;

-"Size, büyük günahların en büyüğünü bildireyim mi?" diye üç defa sordu. Üç defasında da "evet bildir,

Ey Allah'ın Resulü" diyen-ashab-ı kirâma bunların sırasıyla;

"Allah'a ortak koşmak, ana-babaya karşı gelmek, haksız yere adam öldürmek ve yalan söylemek" olduğunu belirtir. (Buhârî, Edeb, 6).

وَتَرَكْتُ أبَوىَّ يَبْكِيانِ. قال فارْجِع إلَيْهِمَا فأَضْحِكْهُمَا كَمَا أبْكَيْتَهُمَا

"Ana-babamı ağlar hâlde terk ederek, hicret etmek üzere senin emrini almaya geldim" diyen bir sahabeye Peygamberimiz (s.a.s.):

-"Onlara dön, nasıl ağlattınsa onları öylece güldür, sevindir" der ve

henüz Müslüman dahi olmayan ana-babasının yanına gönderir.
5. Rızalarını almak. İnsanın dünyadaki en büyük görevi şüphesiz ki, Allah'ın rızasını kazanmaktır. Bundan hemen sonra rızasını almamız gerekenler ise, ana-babalarımızdır. Çünkü, yukarıda geçen ayetlerde de görüldüğü gibi Allah'u Teâlâ, kendisine ibadetten hemen sonra ebeveyne iyiliği emretmiş ,
وعن ابن عمرو بن العاص رضى اللّه عنهما قال: قالَ رَسُولُ اللّهِ #:]رِضى الربِّ في رِضى الْوَالِدِ، وسخطُ الربِّ في سخطِ الوَالِدِ[. أخرجه الترمذى مرفوعاً وموقوفاً، وصحح وقفه
        Peygamberimiz de (s.a.s.): "Allah'ın rızası, babanın rızasında, gazabı da gazabındadır" (Buhârî, el-Edebü'l-Müfred, 1; Tirmizî, Birr, 3) buyurmuştur.
İyilik yapmada babadan önce gelen annenin durumu da, tabii ki böyledir.
وعن أبى هريرة رضى اللّه عنه أنّ رَسُولُ اللّهِ # قال:]رَغِمَ أنفُهُ رغمَ أنفُهُ رغمَ أنفُهُ، قيلَ مَنْ يَا رَسُولُ اللّهِ ؟ قال: مَنْ أدركَ والدِيهِ عندَ الكِبرِ أو أحَدَهُمَا ثمّ لم يدخلْ الجنّةَ[. أخرجه مسلم والترمذى، واللفظ لمسلم .

Peygamberimiz (s.a.s.) çok öfkeli bir şekilde üç defa, "Yazıklar olsun o kimseye " dediğinde
Ashab-ı Kiram; "Kimdir o? Ey Allah'ın Resulü! " diye sorunca;
"Ana-babası veya bunlardan birisi yanında ihtiyarladığı hâlde, Cennet'e giremeyip Cehennem'i boylayan kimse"der.(Müslim,Birr,9).
Abdullah b. Amr b. el-Âs'ın anlattığına göre, bir adam peygamberimiz (s.a.s.)'e gelerek cihada gitmek için izinistedi.
Peygamberimiz de ona; "Annen baban sağ mıdır?" diye sordu. Adam: "Evet", deyince
Resulullah (s.a.s.): "O hâlde sen önce onların rızasını almaya çalış, " buyurarak ona bu görevini hatırlattı. (Tecrid-iSarihTercümesi,VIII,377).
6. Kötü söz söylememek. Onları incitecek her tür kötü söz ve davranıştan kaçınmak gerekir. Bu kötü davranışların ebeveyne doğrudan yapılması haram olduğu gibi, onlara kötü söz söylenmesine sebep olmak daharamdır.
Cenâb-ı Allah'ın, "Onlara öf dahî demeyin" yasağı yanında Peygamberimizin şu hadis-i şerîfi de çok dikkat çekicidir:
"Birkimsenin ana-babasına sövmesi büyük günahlardandır".
-Ashab-ı Kirâm: "Bir kimse ebeveynine nasıl söver?" deyince,
-Efendimiz (s.a.s.): "Biri başkasına kötü bir söz söyler, o da tutar bunun ebeveynine söver" diye cevap verdi. (Buhârî, Edeb, 4).
7. Öldüklerinde hayırla anmak, dua etmek. Ana-baba ölmekle onlara karşı olan sorumluluklar bitmez. Onların temiz hatıralarını devam ettirmek gerekir. İnsanları insan yapan da bir bakıma, nesilden nesile miras olarak intikal eden bu güzel duygu ve hatıralardır.
      Peygamberimizin; "Sevgi, verâset yoluyla kazanılır" (Buhârî, el-Edebü'l-Müfred, 22) hadîsi de bu gerçeği ifade etmektedir. Böylece, nine ve dedelerle torunlar arasında bir sevgi bağı kurulmuş olur. Onları hayırla anmak, bağışlanmaları için dua etmek, Allah'u Teâlâ'nın Kur'an-ı Kerîm'de bize öğrettiği dualardandır;
رَبَّنَا
اغْفِرْ لِى
وَلِوَالِدَىَّ
وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ
يَقُومُ
الْحِسَابُ
"Ey Rabbimiz! İnsanların hesaba çekileceği kıyamet gününde beni, annemi, babamı ve bütün müminleri bağışla. " (İbrahim, 14/41) .
       ]أنّ
رَجً قال يَا
رسُولَ
اللّهِ: هَلْ
بَقِىَ مِنْ
برِّ
أبَوَىَّ
شَئٌ
أبَرُّهُمَا
بهِ بَعْدَ

موتِهِمَا[.
فقال نعم:
الصةُ
عليهمَا،
واسْتغفَارُ
لهُمَا،
وإنْفَاذُ
عَهْدِهمَا
من
بعْدِهِمَا،
وصِلَةُ
الرَّحمِ
التى توصلُ
إّ بِهِمَا،
وَإكْرامُ
صَدِيقِهمَا.
        Bir sahabî; "Ölümlerinden sonra da ebeveynim için yapmam gereken bir iyilik var mı?" diye sorunca Peygamberimiz (s.a.s.) şöyle buyurdu:

"Evet dört haslet vardır:

Onlara hayır duada bulunmak ve Allah'tan, bağışlanmalarını dilemek. Varsa vasiyetlerini yerine getirmek. Dostlarıyla ilişkiyi devam ettirip ikramda bulunmak.

      Akrabalarıyla ilişkiyi devam ettirmek ki, senin bütün akrabaların ancak onlar vasıtasıyla var olmuştur. (Buhârî, el-Edebü'lMüfred, 19)   Ölümlerinden sonra yapılacak duanın ebeveyne faydasını Peygamberimiz (s.a.s.) şöyle dile getirir:

"İnsan ölünce amel defteri kapanır. Ancak şu üç şeyle sevabı devam eder:

Sadaka-ı câriye, insanların faydalanacağı bir ilim ve arkasından hayır dua eden bir evlât" (Buhârî, et-Edebü'l-Müfred, 19).

         Ayrıca onlara karşı iyi, güzel olan her davranışta bulunmak, kötü, çirkin her hareketten de sakınmak, onlara karşı olan görevlerimizdendir. Hayatta ve öldükten sonra ebeveynine karşı görevlerini yerine getiren, onları memnun edip hayır dualarını alan kimse, dünya ve ahiretin en büyük mutluluklarından birini kazanmış olur.

       Çünkü Peygamberimiz (s.a.s.) böylelerinin bereketli uzun bir ömre sahip olacaklarını, ebeveynin kendileri için yapacakları duaların Allah tarafından mutlaka kabul edileceğini ve Cennet'i kazanacaklarını müjdelemektedir.

      Hz. Peygamber (s.a.s.) çocukların ebeveynlerine karşı sorumluluklarının ne kadar büyük olduğunu şöyle dile getirmektedir:
لَنْ
يَجْزِىَ
وَلَدٌ
والِدَهُ إّ
أنْ يَجدَهُ
ممْلُوكاً

فيشْتَريَهُ
فيعْتقَهُ
       "Çocuk, hiç bir iyilikle babanın hakkını ödeyemez. Ancak onu köle olmuş bir vaziyette bulur da satın alarak hürriyetine kavuşturursa hakkını öder." (Buhârî, el-Edebü'l-Müfred, 6)
        Üzerimizde bu kadar çok emek ve hakları olan anne ve babalarımızı sevmek ve onların sevgisini başka şeylerle değişmemek en önemli ahlakî görevlerimiz arasındadır.
        Bu görev, hayatta iken onlara karşı hürmet, şefkat ve merhamet göstermekle kendilerini hoşnut etmeye çalışmakla yerine getirilir.
Gerçek anne-baba sevgisinin, "annemi, babamı seviyorum", demekten ibaret olmadığını, onlara karşı maddî-manevî her türlü görevin yerine getirilerek bu sevginin ispat edilebileceğini unutmamamız gerekir.
       Büreyt'den rivayet edilen bir hadîs-i şerifte; adamın biri Kâ'be'yi tavaf ederken annesini omzunda taşıyarak tavaf ettirmiş Resulullah'ın yanına gelerek:
"-Hakkını ödedim mi?" diye sormuş. Resulallah buyurmuşlar ki:
"-Hayır, sana hamile iken alıp verdiği bir nefesin hakkı bile değil."
Bu şefkat dolu tasvirin, insanları anne babalarına teşekküre yönelttiği oldukça açıktır.
       Abdullah b. Mes'ud (r.a.) Hz. Peygamber (s.a.s.)'e sordu:
"-Ya Resulullah, amellerin hangisi daha üstündür?" Resulullah:
"- Vaktinde kılınan namaz" buyurdular.
Abdullah b. Mes'ud diyor ki tekrar sordum:
"-Sonra hangisidir?"
"-Anne-babaya iyiliktir" diye cevaplandırdılar.
"-Sonra hangisidir?" dedim.
"-Allah yolunda savaşmaktır. " diye buyurdular.
        Hülâsa anneye ve babaya her türlü ikram ve ihsanda bulunmak, onların ihtiyacı olduğu takdirde bütün maddî ihtiyaçlarını gidermek, onlara "öf" bile dememek, onlara karşı daima tatlı dilli olmak,en güzel tavır ve davranışlarla karşılık verip en ufak bir şekilde onları üzmemek bıkkınlığı ifade edebilecek bir tavır takınmamak gerekir. Gönüllerini kıracak en küçük bir sözden bile kaçınmak, her hususta rızalarını kazanmağa çalışmak, onları kendisinden memnun etmek, yaşlandıklarında onların her türlü hizmetine koşmak, hastalık anlarında tedavî ve bakımlarını yaptırmak çocukların görevidir.
       Hasta veya yatalak hâllerinde onların hizmetlerinde bulunmak Cennet'in kapılarını aralayan bir davranıştır .Allah-u Zülcelal ayet-i kerimede şöyle buyurmuştur:

وَوَصَّيْنَا
اْلاِنْسَانَ
بِوَالِدَيْ&#16

07;ِ حَمَلَتْهُ
اُمُّهُ
وَهْنًا
عَلَى وَهْنٍ
وَفِصَالُهُ
فِى
عَامَيْنِ
اَنِ اشْكُرْ
لِى
وَلِوَالِدَ&#16
10;ْكَ اِلَىَّ
الْمَصِيرُ
"Biz insana, ana ve babasına iyilikte bulunmayı tavsiye ettik. Özellikle anasına tavsiye ederiz ki, o kat kat eziyete katlanarak ona hamile kalmış, emzirmesi de iki sene sürmüştür. Bunun üzerine, Bana, ana-babana şükret." (Lokman; 14)
Bu ayet-i kerimeye göre, kim Allah-u Zülcelal'e şükreder de, anne ve babasına karşı gelirse, o kimsenin Allah-u Zülcelal'e karşı yapmış olduğu şükür geçerli değildir.
         Bunun delili olarak, Enes bin Malik radıyallahu anh şöyle demiştir:
"Hz. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'in yanında büyük günahlardan söz edilince,Hz. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:
"Allah'a şirk koşmak, anaya ve babaya karşı gelmektir." (Buhari, Müslim, Tirmizi)
Anne hakkı baba hakkından daha önemlidir. Anneye hürmet ve hizmet, babadan önce gelir.
وعن بهز بن
حكيم عن أبيه
عن جده معاوية
بن حيدة
القشيرى رضى
اللّه عنه قال:
]قُلْتُ يَا
رَسُولُ
اللّهِ مَنْ
أبرُّ؟ قالَ
أمَّكَ.
قُلْتُ ثمّ
مَنْ؟ قالَ
أمَّكَ. قلتُ
ثمّ مَنْ؟
قَالَ أمَّكَ.
قلتُ ثمّ
مَنْ؟ قالَ
أباكَ ثمّ
ا‘قْرَبَ
فَا‘قْربَ[.
أخرجه أبو
داود

والترمذى.وزاد أبو داود في رواية]أَ يسألُ رجلٌ موهُ من فضلٍ هوَ عِنْدَهُ فيَمْنَعَهُ إياهُ إّ دُعِىَ لهُ يومَ القِيامةِ فضلُهُ الَّذِى منعهُ شُجَاعاً أقرَعَ[.قالَ أبو داود: »ا‘قرع« الَّذى قد ذهب شعر رأسه من السمِّ .

Nitekim Muaviye İbn-i Hayde el-Kuşeyrî radıyallahu anh şöyle nakletmiştir:

"Hz. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'e: "Ey Allah'ın Resulü, kime iyilik yapayım?" diye sordum.

Bana: "Annene!" diye cevap verdi. "Sonra kime?" diye tekrar ettim. "Annene!" dedi. "Sonra kime?" dedim. "Annene!" dedi. "Sonra kime?" dedim, bu dördüncüde: "Babana, sonra da tedrici yakınlarına!" diye cevap verdi." (Ebu Davud, Tirmizi)

        Anlatıldığına göre, Bayezid-i Bestami küçükken soğuk bir kış gecesinde, annesi ile yatsı namazını kılıp yatmıştı. Gece yarısına doğru annesi uyandı. Çok susamıştı. Oğluna seslendi:

"Oğlum, bir bardak su verir misin?"

Hemen yatağından fırlayan, küçük Bayezid, su testisine baktı. Fakat içinde su yoktu. Annesine:

"Anneciğim, testide su yok ben hemen doldurup geleyim." dedi.

Koşarak dışarı çıktı. Her yer buz ile kaplıydı. Zorlukla testiyi doldurup geri döndü.

Fakat, geri dönene kadar annesi tekrar uyumuştu. Annesini uyandırmaya kıyamadı. Elinde su dolu bardak ile, annesinin baş ucunda beklemeye başladı.Hava çok soğuk olduğu için, bir müddet sonra soğuktan titremeye başladı. Elleri de buzdan testiye yapışmıştı. Buna rağmen, bardağı bırakıp yatmadı.

Annesinin uyandığında: "Hani su!" diyerek üzüleceğinden korkuyordu. Annesini üzmemek için, her türlü sıkıntıya katlanmaya razı idi.Elinde su bardağı saatlerce ayakta annesinin uyanmasını bekledi.

Nihayet, annesi: "Su! Su!" diye mırıldanmaya başladı. Hemen: "Buyur anneciğim, suyun hazır!" dedi.

Annesi daha ilk sözünde suyun hazır olmasını anlayamadı. Oğluna sordu:

"Oğlum ne çabuk getirdin?" Bayezid şöyle dedi:

"Anneciğim, daha önce uyandığında, su istemiştin. O zaman su olmadığı için, testiyi

doldurmaya gittim.
Geldiğimde senin daldığını gördüm." Oğlunun bu kadar, sadakatli olduğuna çok sevinen annesi sevinçten ağladı.
Allah-u Zülcelal kendisine böyle bir oğul ihsan ettiği için şükretti:
"Ya Rabbi! Ben oğlumdan razıyım, sen de razı ol." dedi. Annesinin duası sebebiyle, Bayezid-i Bestami, Evliyalıkta yüksek derecelere kavuştu. Allahu Zülcelal'in dostlarından oldu. Hatta kendisine: "Bu derecelere nasıl kavuştunuz?" diye sorduklarında, Bayezid-i Bestami: " Annemin rızasını almakla!" demiştir.
Bir kimse, ana-babasının sağlığına ve ihtiyarlık zamanlarına yetişipte onlara iyilikte bulunmazsa, kendisini cehenneme müstahak etmiş olur.
       Nitekim, Enes bin Malik radıyallahu anh'dan şöyle rivayet edilmiştir:
"Alkame adında bir genç vardı. Şiddetli bir hastalığa tutuldu ve yatağa düştü. Onun hanımı Hz. Peygamber sallallahu aleyhi vessellem'e gelerek:
"Ya Resulallah! Kocam son nefesini vermek üzeredir." dedi.
Hz. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem, Hz. Bilal, Hz. Ali, Selman-ı Farisi ve Ammar'a:"Gidin, Alkame'nin durumunun nasıl olduğuna bakın!" buyurdu. Bu sahabeler gelip, Alkame'ye:
"Ya Alkame! Şehadet getir." dediler. Alkame, bir türlü şehadet getiremeyince,
Hz. Bilal radıyallahu anh gelip durumu, Hz. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'e haber verdi.
Bunun üzerine Hz. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem:"Ana-babası hayatta mı?" diye sordu. Hz. Bilal radıyallahu anh:"Babası öldü yaşlı bir annesi var." dedi. Hz. Peygamber sallallahu aleyhi vessellem:
"Ya Bilal! Alkame'nin annesine git, benim selamımı söyle. Gelebilirse yanıma gelsin.
Gelemezse ben onun yanına geleyim." buyurdu. Hz. Bilal, kadının yanına gelip, durumu anlatınca; kadın:
       "Onun huzuruna gitmek bana düşer." diyerek, bastonunu aldı ve Hz. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'in huzuruna geldi.
Hz. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem:
       "Alkame'nin durumu nedir." diye sordu. Kadın dedi ki:
         "Ya Resulallah! Alkame, çok namaz kılan, sadaka veren biridir. Ama ben ona dargınım. Çünkü hanımını bana tercih ediyor." O zaman Hz. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:
       "Annesi Alkame'ye darıldığı için şehadet getiremiyor.
        Ya Bilal! Git biraz odun hazırla. Gelip onu yakacağım." Bunu duyan kadın dedi ki:
      "Ya Resullulah! Oğlumu mu yakacaksın? Hem de benim gözümün önünde. Ben buna dayanamam."
Hz. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:
      "Allah'ın azabı çok şiddetli ve süreklidir. Eğer Allah'ın onu bağışlamasını istiyorsan, ona hakkını helal et.
Nefsimi kudret elinde tutan Allah'a yemin ederim ki, ona dargın durduğun sürece, namazının ve sadakasının ona bir faydası olmaz."
Bunun üzerine kadın dedi ki:
     "Ya Resulallah! Allah-u Zülcelal'i, seni ve beni buraya getireni şahit tutuyorum ki, ben Alkame'den razı oldum."
Hz. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem, Hz. Bilal'e:
      "Ya Bilal! Git, Alkame'nin durumuna bak!" buyurdu.

Hz. Bilal radıyallahu anh, Alkame'nin evine gelince, şehadet getirdiğini ve vefat ettiğini gördü. Durumu Hz. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'e bildirdiler.
Yıkanıp kefenlenmesini emretti ve bizzat kendisi namazını kıldı ve kabrin başına gelip şöyle buyurdu:
       "Ey muhacir ve ensar topluluğu! Her kim hanımını, anasından üstün tutarsa, ona Allah'ın laneti vardır.
Onun ne farz ne de nafile ibadeti makbul olmaz." (R.Nasihin)
        Musa aleyhisselam, Allahu Zülcelal'den dokuz defa nasihat istedi.
Hepsinde de Allah-u Zülcelal, ana-babaya itaat etmesini isteyerek şöyle buyurdu:
        Ana-babasına iyilik edenleri, dünyada sevdiklerim arasına alırım. Kabirde onlara arkadaş olur, mahşerde merhamet ederim. Sırat geçirir, cennette onlarla vasıtasız konuşurum. Ana-babasına âsî olan, Peygamberler gibi çok amel etse, amelini kabul etmeyip, onu cehenneme atarım. Ana-babasına itaat edeni de, bana karşı kusurlu olsa da, affederim."
         İşte ana-baba hakkı böyledir. Onun için onların hakkını almak, gönüllerini hoş tutmak ve daima onlara iyilikle muamele edip rızalarını kazanmak için gayret göstermek lazımdır.
Nitekim Allah-u Zülcelal ayet-i kerimede şöyle buyurmuştur:
وَقَضَى
رَبُّكَ
اَلاَّ
تَعْبُدُوا
اِلاَّ
اِيَّاهُ
وَبِالْوَالِدَيْنِ
اِحْسَانًا
اِمَّا
يَبْلُغَنَّ
عِنْدَكَ
الْكِبَرَ
اَحَدُهُمَا
اَوْ
كِلاَهُمَا
فَلاَ تَقُلْ
لَهُمَا
اُفٍّ وَلاَ
تَنْهَرْهُمَا وَقُلْ
لَهُمَا
قَوْلاً
كَرِيمًا
"Rabbin kesin olarak şunları emretti: Ancak kendisine ibadet edin, anne ve babaya iyilik edin. Onlardan biri veya her ikisi senin yanında yaşlanırsa, sakın onlara "öf!" bile deme ve onları azarlama. İkisine de tatlı ve güzel söz söyle. İkisine de acıyarak tevazu kanatlarını indir.
وَاخْفِضْ

لَهُمَا
جَنَاحَ
الذُّلِّ
مِنَ
الرَّحْمَةِ
وَقُلْ
رَّبِّ
ارْحَمْهُمَا كَمَا
رَبَّيَانِى
صَغِيرًا
Ve şöyle de: "Ey Rabbim! Onların beni küçükten terbiye edip yetiştirdikleri gibi, sen de kendilerine merhamet et." (İsra; 23-24)

        Demek ki evlat, hem ana-baba sağken onların haklarını gözetmeli, hem de öldükten sonra onların affedilmeleri için dua edip, kabirlerini ziyaret etmelidir.

islam ve Hayat,Güncel Vaaz ve Hutbeler